

Tilastokuvaus: Tavaroiden ulkomaankauppa maakunnittain (2013-2014)

Maakunnittaisten ulkomaakauppatilastojen tilastointiprosessin menetelmämuutoksesta johtuen vuosien 2013 ja 2014 maakunnittaiset tilastotiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia aikaisempien vuosien tietojen kanssa. Tämä tilasto perustui vuoteen 2012 asti niiden yritysten tietoihin, joiden tavarakaupan viennin tai tuonnin arvo:

- a) oli yli 12 000 euroa vuodessa ja jakaantui vähintään kahdelle kuukaudelle tai
- b) oli yli 120 000 euroa vuodessa.

Vuodesta 2013 alkaen tässä tilastossa on mukana kaikkien yritysten ulkomaankauppa ilman arvorajaa, ja yritysten osoite määräytyy myös ulkokaupassa ensisijaisesti yrityksen toimipaikan mukaan.

Tavaroiden ulkomaankaupan maakuntakohtainen tilasto perustuu ulkomaankauppaa harjoittavien yritysten antamiin viennin ja tuonnin arvoa koskeviin tietoihin. Tilastoon sisältyvät siis teollisuuden lisäksi kaikki muutkin toimialat, kuten tukku-, vähittäis- ja autokauppa, kaivostoiminta ja rakentaminen, jälleenvientiä harjoittavat yritykset ja palvelutoimialoille kuuluvien yritysten käymä tavarakauppa. Palveluilla käytävä ulkomaankauppa ei sisälly tähän tilastoon.

Tilasto kuvaa valtion rajan ylittävää tavarakauppaa sen mukaan, mihin maakuntaan yritys on kohdentanut viennin tai tuonnin Intrastat-ilmoituksen tai tullilmoituksen. Samalla yrityksellä saattaa olla monta toimipaikkaa Suomessa, jotka raportoidaan Tullille yrityksen y-tunnuksen lisäksi yrityksen toimipaikkatunnuksella. Jotkin suuryritykset ovat keskittäneet ilmoittamisen, jolloin toimipaikka-kohtaista tietoa ei ole Intrastat- eikä tullilmoituksilla ilmoitettuna. Tällöin näiden suuryritysten osalta toimipaikkakohtainen jakauma on Tullissa arvioitu edellisten vuosien toimipaikkakohtaisten ilmoitusten mukaisesti.

Sisäkaupan eli EU:n jäsenmaiden välisen kaupan tiedot kerätään tiedonantovelvollisilta toimijoilta Intrastat-järjestelmällä. Järjestelmässä ovat mukana vain tuonnin ja/tai viennin vuosittain määriteltävän kynnysarvon ylittävät yritykset. Intrastat-järjestelmän ulkopuolelle jäävien yritysten käymästä EU-jäsenmaiden välisessä kaupasta on saatavissa vain arvonlisäverojärjestelmän verottajalle annettaviin ilmoituksiin sisältyvät tiedot. Arvonlisäveroaineistosta on käytössä yhteisöhankeiden ja -myyntien kokonaisarvo. Koska arvonlisäveroaineisto ei sisällä ulkomaankaupan maatietaa eikä tavaraluokitusta, näistä yrityksistä voidaan tilastoida vain ulkomaankaupan kokonaisarvo viennissä ja tuonnissa sekä toimialat. Ulkokauppaa eli EU:n ulkopuolisten maiden kanssa käytävää kauppaa koskevat tiedot saadaan tullausjärjestelmästä.

Tavaravienti tilastoidaan Suomen rajalla FOB-arvon ("free on board") mukaan ja -tuonti Suomen rajalla CIF-arvon ("cost, insurance and freight") mukaan. Tilastoinnissa käytetään Euroopan yhteisön toimialaluokitusta (Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés européennes 2008). Tässä tilastossa nämä toimialat on yhdistetty teollisuuden, kaupan ja muun toimialan ryhmiin seuraavasti:

teollisuus = ryhmä C Teollisuus

kauppa = ryhmä G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus

muut toimialat = muut ryhmät (ei C ja G).

Tässä tilastossa Tilastokeskuksen yritysrekisterin omistajatyyppi (OTY) on yhdistetty ryhmiin seuraavasti:

Yksityinen kotimainen = Yksityinen kotimainen (OTY=1)

Valtio tai kunta = Valtio (OTY=2), Kunta (OTY=3) ja Ahvenanmaan maakunta (OTY=4)

Ulkomaalaisomisteinen = Ulkomaalaisomisteinen (OTY=5) ja Muu omistajatyyppi (OTY=6 tai tyhjä).

Ulkomaalaisomisteisiin on lisätty yritykset, joille OTY on tyhjä, koska nämä ovat pääosin ulkomaalaisia yrityksiä.

Tilastointiprosessissa yhdistetään ensimmäisessä vaiheessa ulkokaupan yritysکوhtainen tilastoaineisto ilmoituskohtaisiin postinumeroihin, ja sisäkaupan tilastoaineisto Tullin asiakasrekisterin Intrastat-osoitetietojen mukaisesti postinumeroihin. Sisäkaupan alle arvokynnyksen rajan alle jäävät ja puuttuvat havainnot otetaan verottajan arvonlisäveroaineistosta. Sisä- ja ulkokaupan aineistot yhdistetään. Seuraavassa vaiheessa aineistoon korjataan selvästi väärät yli viisi miljoonan euroa vuodessa tuonti- tai

vientiarvoltaan olevien yritysten postinumerot toimipaikkatasolla. Lopuksi täydennetään puuttuvat postinumerotiedot Tullin tilastoinnin ylläpitämästä yritysosoite- taulusta, jonka jälkeen yhdistetään aineisto Tilastokeskuksen postinumero- maakunta-avaimeen. Näin saadusta aineistosta summataan vienti ja tuonti maakunnittain.

Viimeisessä vaiheessa yhdistetään edellisen vaiheen aineisto yritysosoite- taulun toimialaluokitus- (TOL) ja omistajatyypitietoihin (OTY) y-tunnustasolla. Sitten summataan vienti ja tuonti TOL:in mukaan ja lopuksi OTY:n mukaan.